

พฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครู และบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อพัฒนาการ
ของเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร

The Effects of School Principal Administrative Behavior, Parent, Teacher and School Climate on
School Early Childhood Development in Bangkok Metropolitan

บวรพรรณ รัษฎะประเสริฐ¹

Borwornpun Rathprasert¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครู และบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร (2) ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครู และบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร อันจะส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กอนุบาลในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 362 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ทำการศึกษาตัวแปร 4 ตัวแปร ได้แก่ การบริหารของผู้บริหาร การเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การสอนของครู และบรรยากาศโรงเรียน โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองพฤติกรรมของผู้บริหารด้านการบริหาร การเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง การสอนของครู และบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร มีค่าดัชนีความกลมกลืนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ดี และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า Chi-Square = 139.52, ค่า df = 91, Relative Chi-Square = 1.53, GFI = .95, AGFI = .93, RMR = .05, RMSEA = .03, CFI = .99 และ CN = 309.86 โดยปัจจัยพฤติกรรมของผู้บริหารด้านการบริหารส่งผลโดยตรงต่อการสอนของครู และบรรยากาศโรงเรียน และพบอีกว่า ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยคือ การเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การสอนของครู และบรรยากาศโรงเรียน ซึ่งผลของสภาพของตัวแปรทุกตัวมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยเชิงคุณภาพทำให้งานวิจัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ผู้บริหาร เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

This study has two main purposes. The first purposes was to investigate the present situation of the school principal administrative behavior, parent, teacher and school climate on early childhood development in Bangkok Metropolitan. The second purposes was to investigate the present situations of

¹ โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตการพัฒนารบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ดุสิต กรุงเทพฯ 10300

Doctor of Philosophy (Development Administration) Project, Suan Sunandha Rajabhat University, Dusit, Bangkok 10300

the factor effects school principal administrative behavior, parent, teacher and school climate on early childhood development in Bangkok Metropolitan.

Stratified by district data was collected by random sampling, consisting of the 362 school in Bangkok. The sample was all school in Bangkok Metropolitan. The four variable factors to study were school principal administrative, parent's child rearing, teacher's teaching and school climate on early childhood development. The study used the mixed method analysis of quantitative and qualitative analysis.

The results indicated that the adjusted model was well consistent with empirical data of The Effects of school principal administrative behavior, Parent's child rearing, Teacher's teaching and School climate on Early childhood development in Bangkok Metropolitan. The result indicated that the fit measures were found to be Chi-square = 139.25, df = 91, Relative Chi-square = 1.53, GFI = .95, AGFI = .93, RMR = .05, RMSEA = .03, CFI = .99 and CN = 309.86 The finding had a statistically significant direct effect on school principal administrative behavior for teacher's teaching and school climate and indirect effect on early childhood development. The additional finding was indicated that the variable which had a statistically significant direct effect on the early childhood development were parent's child rearing, teacher's teaching and school climate. The results of all the factors were in accordance to the data obtained from qualitative analysis which clearly support the result of the research.

Keywords : School Principal Administrative, Early Childhood students

E-mail : borwornpun_r @ yahoo.com

คำนำ

เด็กปฐมวัยหมายถึง เด็กแรกเกิดจนถึง 6 ปี เป็นวัยพื้นฐานของชีวิต ที่ต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี เพราะเป็นวัยที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต ถ้าได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเด็กจะพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ (สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, 2544) พัฒนาการ (Development) ของเด็กปฐมวัย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างของร่างกาย การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อยๆ เป็นขั้นตอน ทำให้เด็กมีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น ซึ่งมีผลทำให้เจริญก้าวหน้าตามลำดับทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (สุชา จันทน์เอม, 2542)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า พัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย ที่ประกอบด้วยพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาจะมีพัฒนาได้ดีโดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้จากผู้ใกล้ชิด ดังนั้น ผู้ปกครองและครูจะต้องเข้าใจเด็ก สามารถวางแผนการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (นภเนตร ธรรมบวร, 2549) จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง นอกจากผู้ปกครองแล้ว ครูยังเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญเป็นที่สองรองจากครอบครัวในการพัฒนาเด็กเพราะพฤติกรรมการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กมากที่สุด (Anderson & Krathwohl, 2001)

ในปัจจุบันการบริหารจัดการแนวใหม่มีความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ โดยมุ่งหมายให้บุคลากรในองค์กรสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ (สร้อยตระกูล อรรถมานะ, 2541) เป็นเหตุให้ผู้บริหารต้องสามารถบริหาร วางแผนงาน หรือการบริหารจัดการครู และบุคลากรอื่นๆ ให้เกิดความสุขในการทำงาน สร้างบรรยากาศโรงเรียนที่ดี ให้ความอบอุ่น น่าเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาบรรยากาศภายในโรงเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะกรุงเทพมหานคร มีความหลากหลายของกลุ่มคนทั้งเชื้อชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครู และบรรยากาศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครู และบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครู และบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร อันจะส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กอนุบาลในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

- ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลสูงสุดของโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ผู้ปกครองของเด็กคนนั้น 1 คน ครูประจำชั้นของเด็กคนนั้น 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน มีจำนวนโรงเรียนจำนวน 681 โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้อัตนุบาลปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร ได้มาโดยการสุ่มหลายขั้นตอน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการกำหนดข้อคำถามตามตัวแปรที่ใช้ศึกษาในเชิงปริมาณ จากผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ปกครอง 6 โรงเรียนๆ ละ 3 ท่าน รวม 18 ท่าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพแล้ว นำมาเปรียบเทียบกับข้อค้นพบกับงานวิจัยเชิงปริมาณอีกครั้งหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย มาตรฐานที่เป็นแบบสอบถามทั้งของผู้บริหาร ผู้ปกครองและครูประจำชั้นดังนี้ มาตรฐานพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยมีค่าอัลฟาประกอบด้วยพัฒนาการด้านร่างกาย (PHYD, = 0.831) พัฒนาการด้านสติปัญญา (COGD, = 0.932) พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ (EMOD, = 0.876) พัฒนาการด้านสังคม (SOC, =

0.872) มาตรการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยมีค่าอัลฟา ประกอบด้วยการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (AUTIVE, = 0.811) การเลี้ยงดูแบบควบคุม (AURIAN, = 0.610) การเลี้ยงดูแบบตามใจ (PERMIS, = 0.000) การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (UNINV, = 0.842) มาตรการสอนของครู มีค่าอัลฟา ประกอบด้วยสอนแบบกระจ่างชัด (CLARITY, = 0.494) สอนแบบสร้างสายสัมพันธ์ (RAPPORT, = 0.707) สอนแบบสร้างปฏิสัมพันธ์ (INTACT, = 0.856) ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างตามแนวทางของอรุณ รักธรรม และณรงค์ กุลนิเทศ (2552) เป็นคำถามที่ใช้ถามกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้คำถามด้านมิติการบริหารงานของผู้บริหาร มิติด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย มิติด้านการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง และมิติด้านการสอนของครู

แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลชีวสังคมโดยทั่วไป

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของผู้บริหารด้านการบริหาร

ตอนที่ 3 พฤติกรรมของครูด้านการสอน

ตอนที่ 4 บรรยากาศโรงเรียน

ตอนที่ 5 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 6 พฤติกรรมของผู้ปกครองด้านการเลี้ยงดู เด็ก

ผู้บริหารจะได้รับแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 4 รวม 4 ตอนครูประจำชั้นของเด็ก จะได้รับ

แบบสอบถามตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 5 รวม 5 ตอน ผู้ปกครองของเด็กจะได้รับแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 6 รวม 2 ตอน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

- กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- เครื่องมือที่ใช้
- การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้นการจัดเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองโรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีติดต่อทางโทรศัพท์แจ้งความประสงค์ขอสัมภาษณ์เจาะลึก และเข้าพบเพื่อการสัมภาษณ์ตามการนัดหมาย

กลุ่มเป้าหมายการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาล 6 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลสังกัด กรุงเทพมหานคร 2 แห่ง โรงเรียนอนุบาลสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง โรงเรียนอนุบาลสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนเอกชน 2 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือการลดทอนข้อมูล (Data reduction) การจัดระเบียบข้อมูล (Data display) การหาข้อสรุปและการตีความ (Conclusion interpretation) โดยนำความหมายของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล มาสร้างระบบความคิด รวมทั้งอภิปรายผลที่ได้จากการศึกษาแนวทางและปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย ลักษณะเด่นลักษณะด้อยที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย รวมทั้งการเสนอข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในอนาคต

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

พบว่าพัฒนาการของเด็กปฐมวัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของผู้ปกครองด้านการเลี้ยงดูเด็ก อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ พัฒนาการของเด็กปฐมวัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสอนของครู และบรรยากาศโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ บรรยากาศโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยควรตระหนักรู้ถึงอิทธิพลของพฤติกรรมของผู้ปกครองด้านการเลี้ยงดูเด็กที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก รัฐบาลควรสนใจจัดทำเป็นวาระแห่งชาติอย่างแท้จริง ให้ทุกสถาบันเข้ามามีส่วนร่วมและมีนโยบายที่ชัดเจนในการให้ความรู้กับผู้ปกครองและคู่สมรสใหม่ในการมีความรู้ความเข้าใจด้านการเลี้ยงดูเด็กให้มีประสิทธิภาพ เผยแพร่ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย รัฐบาลควรส่งเสริมการทำวิจัยแนวลึกและแนวกว้างในการค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางสมองของนักเรียนตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอุดมศึกษา

ผู้บริหารควรมองเห็นความสำคัญของพฤติกรรมของครูด้านการสอน ในโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ควรเพิ่มรายวิชาพัฒนาการทางสมองที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กที่ถูกต้องเหมาะสมและมีปริมาณและศักยภาพมากพอที่สามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตีงามและถูกต้องกับนักเรียนได้ และควรเพิ่มการฝึกสอน ฝึกปฏิบัติงานของครู ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ต่อเด็กได้ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรมองเห็นความสำคัญของการจัดบรรยากาศโรงเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจ และสังคมให้มีปริมาณพอเหมาะ และถูกต้อง

ข้อค้นพบจากงานวิจัย

ข้อค้นพบใหม่

1. จากการทำ Factor Analysis และนำมาทำสถิติจากโปรแกรม SPSS/PC+ พบว่า การเลี้ยงดูแบบตามใจไม่ส่งผลเป็นตัวแปรประจักษ์จากพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองซึ่งอาจเป็นเพราะ เครื่องมือวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู จากการวิจัยของ (Darling, 1999) เครื่องมือวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย
2. พัฒนาการของเด็กส่งผลต่อบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ เด็กที่มีพัฒนาการดีจะทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
3. พฤติกรรมของครูด้านการสอนส่งผลต่อบรรยากาศความสัมพันธ์ของบุคลากร แสดงว่าครูที่มีทัศนคติดีมีมนุษยสัมพันธ์ดี จะทำให้บรรยากาศความสัมพันธ์บุคลากรดี ส่งผลดีต่อพัฒนาการของเด็กเช่นกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1. ควรทำวิจัยในระดับประเทศแต่ละภูมิภาคเพื่อให้เห็นภาพพัฒนาการของเด็กทุกภาค และรวมทั้งประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาวางรากฐานและพัฒนาศักยภาพด้านพัฒนาการเด็ก
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กโดยที่ไม่มีตัวแปรอิสระอื่นใดมาเกี่ยวข้องสัมพันธ์ หากมีการวิจัยต่อไปควรเพิ่มตัวแปรอิสระในการศึกษาอีกเนื่องด้วยจะทำให้เกิดการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ควรมีการศึกษาวิจัยในอนาคตโดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยผู้มีความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยทุกคน เก็บแบบสอบถามด้วยตัวเองทุกโรงเรียน ย่อมได้บันทึกพัฒนาการเด็กจากผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงเพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยต่อไป

การนำผลงานวิจัยไปใช้

แผนระยะสั้น

1. ประชาชนทั่วไป : รัฐบาลควรรณรงค์การให้ความรู้ด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกับประชาชนทั่วไป โดยผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ให้ความรู้เชิงบูรณาการ
2. นักวิชาการ : ควรสร้างหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ
3. รัฐบาล : จัดแผนพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นวาระแห่งชาติ เป็นการทำงานร่วมกันของทุกสถาบันที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

แผนระยะกลาง

1. ประชาชนทั่วไป : สร้างศูนย์ให้คำปรึกษา โดยผู้ให้การศึกษาต้องมีความรู้ในเรื่องพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีการสอบคัดเลือกเป็นอย่างดี
2. รัฐบาล : จัดระบบศูนย์ให้คำปรึกษาให้เข้าถึงประชาชน
3. สถานศึกษา : ควรบรรจุหลักสูตรพัฒนาการเด็กปฐมวัยอยู่ในการศึกษาทุกระดับชั้น

แผนระยะยาว

1. นักวิชาการและรัฐบาล : มีการทำวิจัยติดตามเด็กแรกเกิดในการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่สร้างขึ้น เพื่อสรุปเป็นรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาคนต่อไป
2. สถานศึกษา : ควรค้นหาผู้ถ่ายทอดเพื่อเตรียมบุคลากรรุ่นใหม่ วางแผนอย่างนี้ทุกระยะ ในการสร้างสรรค์งานที่มีคุณค่าและมีชีวิตอยู่ในสังคมที่สงบสุข

เอกสารอ้างอิง

- นงเนตร ธรรมบวร. (2549). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. (2544). *นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย 0-5 ปี พ.ศ. 2545-2549*, กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ.(2541). *พฤติกรรมองค์กร: ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันท์เอม. (2542). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อรุณ รักธรรม และ ณรงค์ กุลเทศ. (2552) เอกสารประกอบคำบรรยาย การวิจัยเชิงคุณภาพ. โครงการปรัชญาดุสิต บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- Anderson, L.W. & Krathwohl, D.R. (Eds.) (2001). *A taxonomy for Learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Addison Wesley Longman.
- Darling, N. (March, 1999). Parenting style and its correlates. *ERIC Digest EDO-PS-99-3*.

- Gunter, H.M. (2001). *Leaders and leadership in education*. London: Paul Chapman Publishing.
- Gurian, A. (2006). *Parenting styles/children's temperaments: the match*. Retrieved March 29, 2007, from <http://www.aboutourkids.org/aboutour/articles/parentingstyles.html>
- Hanacheck, D. (1995). *Psychology in teaching learning and growth*. (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Hammond, B. (2006). *Building the best parent-teacher relationship*. Retrieved November 9, 2006, from <http://parenting.ivillage.com/gs/gslearning/0,,5q3c-p,00.html>
- Henry, L. T. (1970). *The effect of the interaction of leader behavior and subordinate authoritarianism*. Retrieved March 29, 2007, from http://www.cba.ufl.edu/mang/docs/cv_HenryTosi.pdf
- Keeley, J., Smith, D., & Buskist, W. (2006). *The Teacher Behaviors Checklist: Factor analysis of its utility for evaluating teaching*. *Teaching of Psychology*, 33, 84-90.
- Lubeck, S. (2001). *Early childhood education*. Retrieved July 4, 2004, from <http://www.lib.umich.edu/govdocs/early.html>.
- Raymond, B. W. (2006). *Leadership for school reform: Do principal decision-making styles reflect a collaborative approach*. Retrieved October 7, 2008, from <http://www.umanitoba.ca/publications/cjeap/articles/Williams.html>.
- Robert, M. D. (2002). *Field guide to academic leadership*. NY: Hardcover.
- Ruth, E. C. and other. (1996). *Adapting early childhood curricula for children in inclusive settings*. (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Merrill-Prentice Hall.